Informatie over bestanden t.b.v. regionale inventarisatie diffuus lood

Versie 20 februari 2020

1 Aanleiding

Om de opgave voor diffuus lood vast te kunnen stellen is inzicht benodigd waar verhoogde loodgehalten verwacht worden en waar de kans op negatieve gezondheidseffecten bij blootstelling mogelijk hoger is.

Diffuus lood komt heterogeen in de bodem voor, en kent soms een ruimtelijke spreiding waar het in kleinere gebieden min of meer geclusterd voorkomt. Deze “kleinere” relevante gebieden die een middenniveau vormen tussen enerzijds de locatiespecifieke gevallen en anderzijds de grotere deelgebieden uit de bodemkwaliteitskaarten, vormen een extra aandachtspunt bij het traject dat de werkgroep diffuus lood is gestart. Bij het voorkomen van hogere loodgehalten in gebieden uit het middenniveau bestaat er mogelijk een verhoogde kans op humane risico’s.

Deze memo vormt de toelichting bij ondersteunende datasets, die aan elke bevoegd gezag Wbb wordt verstrekt, om aandachtsgebieden met diffuse loodverontreiniging regionaal te kunnen identificeren.

2 Beschikbare datasets

Onderstaande direct beschikbare landelijke datasets zijn beschikbaar gesteld via Buro3B. Redeneerlijn is dat in gebieden waar veel potentiële bronlocaties zijn, de kans op diffuus voorkomen van lood groter is. De opgenomen datasets overlappen elkaar deels en vormen landelijk gezien gezamenlijk circa 3.000 “kleinere” gebieden met elk een oppervlakte van meer dan 5 ha.

1. Locaties waar lood is aangetroffen. Het gaat hierbij om wat oudere gegevens uit circa 2007 (2.840 locaties), die verzameld zijn in het kader de MKBA Bodem in 2007.
2. De locaties uit het landelijke bodembestand (637.260 records) waar via een koppeling met de bodembedreigende activiteit (UBI, zie tabel 1) lood een van de immobiele tracerstoffen is. Binnen deze dataset kan onderscheid gemaakt worden in de locaties behorende tot de werkvoorraad[1] en buiten de werkvoorraad. De werkvoorraad bestaat uit 145.696 locaties.
3. Het landelijke HBB-bestand met bodembedreigende activiteiten. Binnen dit bestand van ca. 1,7 miljoen bodembedreigende activiteiten zijn de activiteiten geselecteerd waar lood een van de immobiele tracerstoffen is. Het gaat om ca. 580.000 activiteiten, waarvan 560.000 een X, Y-coördinaat hebben. Bij een beperkt aantal activiteiten met lood als tracerstof wordt een grotere kans op een verdere verspreiding naar de omgeving van lood verwacht (zie Tabel 1). Omdat het HBB alleen puntgegevens bevat is om het punt een buffer getrokken van 50 meter. Verondersteld wordt dat de activiteit binnen deze cirkel tot mogelijk lood verontreiniging heeft geleid;
4. Binnen de Basis Administratie Gebouwen (BAG) zijn de gebouwen geselecteerd met een bouwperiode van voor 1910. Voor 1910 was het uitstrooien van as (en puin) in de tuin een veel voorkomend gebruik. De as heeft mogelijk een diffuse lood verontreiniging veroorzaakt.

[1] Locatie met potentiële of bevestigde ernstige bodemverontreiniging

Daarnaast heeft de bouw vaak op opgehoogde grond plaatsgevonden - met name in lager gelegen gebieden – en daarmee ontstaat via grondverzet een extra mogelijkheid voor diffuse verontreiniging waaronder lood. Om het gebouw is een buffer getrokken van 25 meter. Binnen deze buffer wordt verondersteld dat mogelijk verontreiniging met lood heeft plaatsgevonden;

5. Terpen en wierden op basis van de bodemkaart van Nederland. Terpen en wierden staan eveneens bekend om hun heterogeen verdeelde en soms hoge(re) gehalten aan lood.

Tabel 1 bodembedreigende activiteit met mogelijk diffuus lood

UBI-code	UBI-omschrijving	UBI-tracer	Diffuus
24121	kleur- en verfstoffenindustrie 19e eeuw	lood	Ja
241211	loodwitfabriek/-molen	lood	Ja
241212	loodsuikermakerij (verfgrondstof)	lood	Ja
243011	verfmolen	lood	Ja
262	aardewerk-/keramiekfabriek	lood	Ja
2621	aardewerkindustrie	lood	Ja
27432	loodertsfabriek	lood	Ja
275407	loodgieterij	lood	Ja
275421	geschutgieterij	lood	Ja
284007	loodpletterij	lood	Ja
287701	lood- en zinkwerkerij	lood	Ja
287705	loodwerkerij en -branderij	lood	Ja
371001	kabelbranderij	lood	Ja
926239	kleiduivenschietbaan	lood	Ja

Een nadere analyse door Buro3B wijst uit dat de nu bekende gemeenten met een diffuus lood problematiek als Zaanstad, Rotterdam en Amsterdam goed gerelateerd zijn aan genoemde bodembedreigende activiteiten die geleid hebben tot diffuus verontreinigde omliggende gebieden.